

TEDENSKI NOVIČNIK

Informacije s področja covid-19

Datum: 20. 10. 2022

Tedenski novičnik zajema zadnja ključna sporočila in novosti na področju covid-19: informacije s strani pristojnih evropskih institucij, epidemiološke situacije v Sloveniji, napovedi podatkov o gibanju okužb s SARS-CoV-2 in ključna sporočila Posvetovalne skupine za spremljanje gibanja virusa SARS-CoV-2.

Novičnik služi kot izhodiščno orodje za jasno in konsistentno komuniciranje aktualnih informacij na področju covid-19.

1. ECDC/EMA NOVICE

EVROPSKI CENTER ZA PREPREČEVANJE IN OBVLADOVANJE BOLEZNI (ECDC)

- [Poročilo pregleda držav: 40. teden](#)

Ob koncu 40. tedna 2022 (tedna, ki se je končal 9. oktobra 2022) se je skupna stopnja primerov covid-19 v EU/EEA med osebami starimi nad 65 let povečala za 33 % v primerjavi s prejšnjim tednom. Trend primerov covid-19 v tej starostni skupini narašča že tri tedne. O povečanju tega kazalnika je poročalo 16 od 25 držav. O naraščajočem trendu celotne skupne stopnje primerov v EU/EEA za vse starosti je poročalo 13 držav.

EVROPSKA AGENCIJA ZA ZDRAVILA (EMA) in EVROPSKA KOMISIJA

- Odbor za zdravila za uporabo v humani medicini (CHMP) pri Evropski agenciji za zdravila (EMA) je priporočil razširitev uporabe cepiv Comirnaty in Spikevax na otroke od šestega meseca starosti.
- CHMP pri EMI je priporočil odobritev dodatne prilagojene različice cepiva Spikevax pri cepljenih osebah, starih 12 let in več.
- EMA je začela z ocenjevanjem podaljšanja pogojnega dovoljenja za promet za cepivo Jcovden.
- CHMP pri EMI je priporočil spremembo pogojnega dovoljenja za promet za cepivo Vaxzevria v standardno dovoljenje za promet.

- EMA je objavila posodobljene informacije o izdelku za cepivo Vaxzevria s podaljšanim odobrenim rokom uporabnosti.
- Evropska komisija je odobrila spremembo pogojnega dovoljenja za promet za cepivo Comirnaty v standardno dovoljenje za promet.

Več informacij je na voljo [na naslednji povezavi](#).

2. EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA

V Sloveniji je bilo na dan 18. oktobra 2022 z enim odmerkom cepljenih 70 % polnoletnih oseb. Z vsemi odmerki osnovne sheme je bilo cepljenih 68 %, z enim dodatnim odmerkom 38 % in z dvema dodatnima odmerkoma 3 % polnoletnih oseb ([več na povezavi](#)). Za primerjavo: v državah EU/EEA je en odmerek prejelo 85,7 % starejših od 18 let, z vsemi odmerki osnovne sheme je bilo cepljenih 83,3 %, en dodatni odmerek je prejelo 65,0 %, dva dodatna odmerka pa 9,2 % starejših od 18 let ([vir](#)).

Z enim odmerkom je cepljenih 82 % starejših od 60 let, z vsemi odmerki osnovne sheme 81 % starejših od 60 let, z enim dodatnim odmerkom 60 % in z dvema dodatnima odmerkoma 7 % starejših od 60 let. Za primerjavo: v državah EU/EEA je en odmerek prejelo 92,5 % starejših od 60 let, z vsemi odmerki osnovne sheme je bilo cepljenih 90,9 %, en dodatni odmerek je prejelo 84,2 %, dva dodatna odmerka pa 16,8 % starejših od 60 let ([vir](#)).

Aktualne podatke o okužbah s SARS-CoV-2 (covid-19) v Sloveniji lahko vsakodnevno spremljate na [naslednji povezavi](#).

3. EPIDEMIOLOŠKO MODELIRANJE: ZADNJE PROJEKCIJE

Jesenski val je zastal. Po pričakovanjih je bilo predvideno znatno povečanje števila okužb z začetkom študijskega leta, vendar se to ne dogaja. Ključni kazalniki razširjenosti virusa po različnih starostnih skupinah padajo, tudi pri študentski populaciji. R je trenutno pod 1. Lokalni vrh potrjeno okuženih (okoli 15.000 tedenske incidence), ki je bil dosežen v preteklem tednu, se je v tem tednu zmanjšal (okoli 13.500 tedenske incidence).

V bolnišnicah se je začelo število pacientov po pričakovanjih povečevati, v preteklem tednu smo dosegli lokalni vrh števila pacientov v bolnišnicah pri 383 pacientih skupaj v navadnih oddelkih, intenzivnih oddelkih in rdečih conah. V intenzivnih oddelkih je bil dosežen vrh 5. 10. 2022, ko je bilo v obravnavi skupaj 31 pacientov. Trenutno se situacija umirja, saj številke v obeh primerih rahlo upadajo. V prejšnjem tednu smo zabeležili 33 smrti.

Tudi v drugih EU državah se je začel jesenski val. Hitro naraščanje okužb se v nekaterih državah EU, podobno kot v Sloveniji, zaustavlja. Avstrija in Nemčija sta trenutno državi z večjim številom zaznanih primerov, kot je Slovenija.

Tako situacijo glede na projekcije lahko pripišemo tudi ugodni vremenski situaciji, ki dovoljuje več zadrževanja zunaj in s tem manj širjenja virusa.

V projekcijah za naprej, ki so narejene za to poročilo, simuliramo situacijo, ko pričakujemo večje širjenje virusa v nadaljevanju zaradi hladnejšega vremena in posledično povečanja zadrževanja v zaprtih prostorih. V tem primeru lahko pričakujemo postopno povečevanje števila okužb z vrhom v začetku novembra, kjer lahko pričakujemo do 4.000 zaznanih okužb v 7-dnevnem povprečju. V bolnišnicah pa lahko po tej projekciji pričakujemo vrh sredi novembra z do 500 pacientov skupaj, od tega z največ do 70 pacientov v intenzivnih oddelkih.

Te ocene so vse narejene s predpostavko omikron različice virusa na podlagi razmerij, kot jih trenutno ocenjujemo za to različico. V primeru novih različic se lahko ocene bistveno spremenijo.

Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje smo pripravili interaktivni prikaz podatkov o epidemiološki statistiki, modeliranju in napovedih v povezavi s covidom-19, ki je na voljo na [naslednji povezavi](#).

4. PRESEŽNA UMRLJIVOST V SLOVENIJI PO METODOLOGIJI EUROMOMO

V sklopu mreže EuroMOMO (angl. European mortality monitoring) smo vzpostavili tedensko spremljanje splošne umrljivosti, v katerega so vključeni vsi umrli ne glede na vzrok smrti. Pri tem ocenjujemo odstopanja opazovane umrljivosti od pričakovane umrljivosti, modelirane na podatkih o splošni umrljivosti v letih 2015-2019. Odstopanja umrljivosti so ovrednotena z oceno presežnega števila umrlih in s t.i. z-vrednostjo v opazovanem tednu. Z-vrednost izraža, za koliko standardnih odklonov število umrlih v opazovanem tednu odstopa od pričakovane ravni (presežek umrljivosti). Model upošteva časovne zamike med datumom smrti in datumom registracije smrti ter napove število smrti v zadnjih 5 opazovanih tednih, čeprav vse še niso bile registrirane.

V 39. tednu leta 2021 v Sloveniji beležimo z-vrednost 1,53 oziroma normalno variabilnost pričakovane umrljivosti (ponoven porast v primerjavi s predhodnim tednom, vendar je točen podatek o z-vrednosti zaradi zakasnitev pri registraciji smrti lahko nezanesljiv). Število umrlih v 39. tednu je bilo za 9 % večje od pričakovanega števila umrlih. Presežno umrljivost, opredeljeno kot z-vrednost 2 ali več, smo trenutno za omenjeni teden beležili v starostni skupini 65 do 74 let, za katero je z-vrednost znašala 2,25.

Več informacij najdete [na tej povezavi](#).

5. POSVETOVALNA SKUPINA ZA CEPLJENJE PROTI COVIDU-19

V Sloveniji je trenutno dostopnih osem cepiv proti covidu-19:

- mRNA cepiva: Comirnaty 30, Comirnaty 10, Comirnaty Original/Omicron BA.1, Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 (Pfizer/BioNTech) ter Spikevax in Spikevax bivalent Original/Omicron BA.1 (Moderna);
- vektorsko cepivo: Jcovden/Janssen (Johnson&Johnson);
- proteinsko cepivo: Nuvaxovid (Novavax).

Prilagojena cepiva Comirnaty Original/Omicron BA.1, Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 in Spikevax bivalent Original/Omicron BA.1, so registrirana le za požitveni odmerek – za uporabo pri osebah, starih 12 let in več, ki so v preteklosti prejele vsaj osnovno cepljenje proti covidu-19 in je od zadnjega odmerka cepiva minilo najmanj 3 mesece.

Več informacij o cepivih, ki poleg izvirne oziroma vuhanske različice SARS-CoV-2, pokrivajo tudi novejšo različico omikron, najdete na [naslednji povezavi](#).

Zadnja priporočila in navodila za cepljenje proti covidu-19 so na voljo [na tej povezavi](#).

Cepljenje s požitvenim odmerkom priporočamo predvsem skupinam z večjim tveganjem za hujši potek

Ranljivim kroničnim bolnikom

Vsem starejšim od 60 let

Oskrbovancem domov za starejše občane oziroma socialnovarstvenih zavodov

zdravje JE SKRBB za vse

Cepimo se s požitvenim odmerkom.

6. POSVETOVALNA SKUPINA ZA SPREMLJANJE GIBANJA VIRUSA SARS-COV-2

Preventivna priporočila

Pomembno je upoštevanje vseh dobro poznanih preventivnih priporočil:

- vzdrževanje medosebne razdalje,
- pravilno umivanje rok,
- razkuževanje rok,
- izogibanje dotikanju obraza (oči, nosu in ust),
- higiena kihanja in kašlja ter
- učinkovito prezračevanje zaprtih prostorov.

Nošenje mask

Nošenje zaščitnih mask je eden izmed enostavnih ukrepov, ki zaščitni nosilca maske pred okužbo in prepreči nadaljnje širjenje virusa.

O pozitivnem vplivu nošenja mask na zmanjševanje dnevnega števila ugotovljenih okužb s SARS-CoV-2 so že na voljo številne strokovne objave, raziskave pa so bile izvedene v različnih okoljih (družinsko okolje, letalski promet, nacionalna raven). Pozitiven vpliv obveznega nošenja zaščitnih mask v splošni populaciji in manjšanje števila novih okužb za 15–47 % kažejo tudi raziskave,

izvedene na nacionalni ravni ([vir](#)). Z nošenjem maske tako prispevamo k obvladovanju širjenja okužbe s SARS-CoV-2.

Masko je pomembno pravilno namestiti in odstraniti ter upoštevati načelo nedotikanja maske med njenim nošenjem, tesnjenje in čas nošenja maske. Pravilna namestitev/odstranitev maske je prikazana na [naslednji povezavi](#).

Mobilna aplikacija #OstaniZdrav v novi podobi

Aplikacija #OstaniZdrav je v novo študijsko leto zakorakala v novi podobi. Spodbujamo predvsem višje in visokošolske zavode ter izvajalce izobraževanja odraslih, da ima vsaka predavalnica ali drug prostor, kjer se študentje/obiskovalci/zaposleni zadržujejo dlje časa, svojo QR kodo. Na ta način smo uporabniki anonimno obveščeni o tveganem stiku z osebo z okužbo z virusom SARS-CoV-2, ki so bili ob istem času na skupnem dogodku ali lokaciji.

Aplikacija #OstaniZdrav je namenjena beleženju stikov med osebami, ki imajo nameščeno aplikacijo. Z aplikacijo so uporabniki anonimno opozorjeni, da so bili izpostavljeni rizičnemu stiku. To opozorilo uporabnika obvesti, da je njegovo tveganje za okužbo povečano in ga spodbudi k še bolj odgovornemu ravnanju. Več o mobilni aplikaciji #OstaniZdrav na [naslednji povezavi](#).

Ustvarite varno okolje z mobilno aplikacijo #OstaniZdrav

#OstaniZdrav

Prejmite mobilno aplikacijo #OstaniZdrav in prispevajte k preprečevanju širjenja covid-19. Uporaba aplikacije je varna in anonimna.

Opozori vas, če ste bili izpostavljeni rizičnemu stiku in vam poda navodila za nadaljnje korake. Obvarujte sebe in druge pred covidom-19.

**zdravje
JE SKRB
za vse**

**Naložite si
#OstaniZdrav
še danes**

Prejmite aplikacijo na App Store | Prejmite aplikacijo na Google Play

www.cepimose.si | NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje | eko@gov.si

KLJUČNA SPOROČILA:

- Nošenje **zaščitnih mask** je eden izmed enostavnih ukrepov, ki zaščiti nosilca maske pred okužbo in prepreči nadaljnje širjenje virusa. Nošenje mask se priporoča v vseh zaprtih javnih prostorih.
- Prilagojena cepiva Comirnaty Original/Omicron BA.1, Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 in Spikevax bivalent Original/Omicron BA.1 so registrirana le za **poživitveni odmerek** – za uporabo pri osebah, starih 12 let in več, ki so v preteklosti prejele vsaj osnovno cepljenje proti covidu-19 in je od zadnjega odmerka cepiva minilo najmanj 3 mesece.
- Cepljenje s poživitvenim odmerkom je priporočeno predvsem **skupinam z večjim tveganjem za hujši potek bolezni**.
- Uporaba **mobilne aplikacije #OstaniZdrav**, ki je v študijsko leto zakorakala v novi podobi, se spodbuja predvsem v višjih in visokošolskih zavodih ter pri izvajalcih izobraževanja odraslih – vsaka predavalnica ali drug prostor, kjer se študentje/obiskovalci/zaposleni zadržujejo dlje časa, naj ima svojo QR kodo. Na ta način smo uporabniki aplikacije anonimno obveščeni o tveganem stiku z osebo z okužbo z virusom SARS-CoV-2, ki so bili ob istem času na skupnem dogodku ali lokaciji.